

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

RIVM
A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

LCI
T +31 88 689 7000
lci@rivm.nl

Wekelijkse duiding COVID-19-epidemie door het COVID-19-responsteam (RT)

Centrum Infectieziektebestrijding (CIb)
11 oktober 2022

Samenvatting

Afgelopen week bleef in Infectieradar het deel van de deelnemers met COVID-19-achtige klachten (6,2%) nagenoeg gelijk vergeleken met de week ervoor (6,0%). Het aantal aan de GGD gemelde personen met een positieve coronatestuitslag (SARS-CoV-2) steeg (+24%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal bij de GGD geteste personen steeg ook (+31%). Het reproductiegetal op basis van meldingen van positieve testen lag op 27 september op 1,13 (1,07 – 1,19). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames van patiënten met SARS-CoV-2 steeg (+24%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC steeg licht met 41 opnames (+8%), waar dat vorige week 31 opnames waren.

In het rioolwater steeg de landelijk gemiddelde virusvracht in week 39 (26 september – 2 oktober) al flink met 75%. In de eerste helft van week 40 (3 – 5 oktober) steeg dit cijfer (vooralsnog) met 18%. In het rioolwater werd de omikronvariant BA.5 met alle subvarianten nog steeds het meest gedetecteerd, ook de BA.4 werd weer meer gevonden.

In de kiemsurveillance ziet het RIVM verschillende varianten van omikron. BA.5 is sinds juni de dominante variant in Nederland. BA.2.75 en BA.4.6 nemen momenteel langzaam toe in aandeel in de kiemsurveillance. Zowel BA.4.6 als BA.2.75, alsmede enkele subvarianten van BA.5, lijken door kleine specifieke veranderingen in het spike-eiwit de opgebouwde afweer tegen SARS-CoV-2 (door vaccinatie of een infectie) gemakkelijker te kunnen omzeilen. Het is nog te vroeg om te kunnen inschatten of dit zal leiden tot een toename in het aantal corona-infecties, los van de verwachte toename door het seizoenseffect. In een aantal landen om ons heen lijken deze varianten net als in Nederland langzaam toe te nemen.

Vanaf 19 september tot en met 9 oktober zijn er ruim 1,2 miljoen herhaalprikken tegen COVID-19 toegediend. De meeste herhaalprikken zijn de afgelopen week toegediend aan de leeftijdsgroep van 70 jaar en ouder. De vaccinatiegraad van de herhaalprik voor 70-plussers ligt op dit moment op 36,2% en voor 80-plussers op 38,1%.

Conclusie en duiding

De circulatie van het SARS-CoV-2 virus zet door, maar de stijging was iets minder sterk dan in de voorgaande week. Het aantal mensen met COVID-19-achtige klachten bleef stabiel. Het aantal afgenomen testen en mensen met een positieve testuitslag steeg. En ook het aantal nieuwe ziekenhuisopnames en besmettingen in verpleeghuizen steeg door. Het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC is nog steeds laag en stabiel. In het rioolwater nam de gemiddelde virusvracht in de afgelopen week toe. De opkomst voor de herhaalprik is nog laag. Het Responsteam zet de coronathermometer op

stand 2 en adviseert aanvullende maatregelen voor onvoldoende beschermde kwetsbare personen. De herhaalvaccinatie stimuleren is hierbij het meest belangrijk.

Advies coronathermometer stand

Het Responsteam adviseert coronathermometer: stand 2

Gezien de toename van de circulatie van het virus en de stijging van het aantal ziekenhuisopnames en besmettingen in verpleeghuizen, heeft het Responsteam besloten dat stand 2 van de thermometer passend is bij deze situatie: Beperkte druk op zorgketen en samenleving, maar wel toegenomen risico's te verwachten voor kwetsbare groepen.

Advies

Naast extra aandacht voor een goede naleving van de basismaatregelen voor iedereen, adviseert het Responsteam aanvullende maatregelen voor onvoldoende beschermde kwetsbare personen.

Onder kwetsbaren verstaan we in dit geval:

1. Mensen met een verhoogd risico op ernstig beloop van COVID-19 (personen ouder dan 70 jaar en mensen met onderliggende aandoeningen) die (nog) niet alle aangeboden vaccinaties hebben ontvangen.
2. Mensen met een verhoogd risico op ernstig beloop van COVID-19 door een ernstig verstoorde afweer (vanwege onderliggende medische conditie of afweer-onderdrukkende geneesmiddelen) met onvoldoende immuunrespons op COVID-19-vaccinatie.

Aanvullende maatregelen voor onvoldoende beschermde kwetsbare personen om het risico op infectie te verkleinen:

1. Vaccineren: Haal z.s.m. de najaar-herhaalvaccinatie;
2. Afstand houden:
 - Drukke vermijden;
 - Eventueel een mondneusmasker dragen indien afstand houden niet mogelijk is.
3. Maatregelen voor personen rondom kwetsbaren:
 - Zelftest bij klachten en voorafgaand aan een incidenteel bezoek aan kwetsbaren;
 - Zorginstellingen en thuiszorg: Advies om maatregelen te nemen conform protocol/sectorplan voor verhoogde circulatie van het coronavirus, stimuleren vaccinatie voor zorgpersoneel.

Zie ook de adviezen op de website van het RIVM voor kwetsbare groepen mensen: [Adviezen aan mensen die kwetsbaar zijn](#).

Signalen

A) Epidemiologische situatie

Afgelopen week bleef in Infectieradar het deel van de deelnemers met COVID-19-achtige klachten (6,2%) nagenoeg gelijk vergeleken met de week ervoor (6,0%). Het aantal aan de GGD gemelde personen met een positieve coronatestuitslag (SARS-CoV-2) steeg (+24%) vergeleken met de week

ervoor. Het aantal bij de GGD geteste personen steeg ook (+31%). Het reproductiegetal op basis van meldingen van positieve testen lag op 27 september op 1,13 (1,07 – 1,19). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames van patiënten met SARS-CoV-2 steeg (+24%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC steeg licht met 41 opnames (+8%), waar dat vorige week 38 opnames waren.

B) Rioolwatersurveillance

In week 39 (26 september – 2 oktober) steeg het rioolcijfer al flink met 75%, naar een waarde van 1436 x 100 miljard virusdeeltjes per 100.000 inwoners. Het rioolcijfer was toen ook het hoogst in Amsterdam-Amstelland. In de eerste helft van week 40 (3 – 5 oktober) steeg de landelijk gemiddelde virusvracht (vooralsnog) met 18%, naar een waarde van 1689 x 100 miljard virusdeeltjes per 100.000 inwoners. De rioolcijfers waren door vrijwel het hele land hoog, met name in Amsterdam-Amstelland en Groningen was dit het geval.

In de meest recent geteste rioolwatermonsters (uit week 39) was de omikronvariant BA.5 (met subvarianten zoals BA.5.1, BA.5.2 en BF.7) wederom het meest prevalent. De specifieke mutaties voor de BA.4-variant werden ook weer in meerdere rioolwatermonsters gedetecteerd, inclusief de BA.4.6.

C) Kiemsurveillance/virusvarianten

De omikronvariant heeft tot op heden vijf subvarianten, genaamd BA.1 t/m BA.5. Nadat aanvankelijk BA.1 en vervolgens BA.2 dominant zijn geweest in Nederland, is sinds juni BA.5 dominant. Inmiddels zijn van zowel BA.2 als BA.4 als BA.5 diverse subvarianten aanwezig die met extra aandacht worden gevolgd: bijvoorbeeld BA.2-subvarianten BA.2.75 en BA.2.12.1, BA.4 subvariant BA.4.6 en diverse BA.5-varianten.

BA.2.75 en BA.4.6 nemen momenteel langzaam toe in aandeel in de kiemsurveillance. De prognose voor verdere ontwikkeling van het aandeel van BA.4.6 en BA.2.75 op basis van de meest recente gegevens uit de kiemsurveillance, suggereert dat een van deze varianten mogelijk later dit jaar dominant kan worden. Echter, de onzekerheidsmarge is nog erg groot. Het zou ook kunnen dat meerdere varianten, inclusief onder meer BA.2.75 en BA.4.6 naast elkaar blijven circuleren. Deze prognoses worden wekelijks bijgewerkt met nieuwe data uit de kiemsurveillance.

Zowel BA.4.6 als BA.2.75, alsmede enkele subvarianten van BA.5, lijken door kleine specifieke veranderingen in het spike-eiwit de opgebouwde afweer tegen SARS-CoV-2 (door vaccinatie of een infectie) gemakkelijker te kunnen omzeilen. Het is echter nog te vroeg om te kunnen inschatten of deze varianten zullen leiden tot een toename in aantal corona-infecties, los van een verwachte toename door het seizoenseffect. Er zijn geen aanwijzingen dat deze varianten meer ziekmakend zijn dan de overige omikronvarianten. In een aantal landen om ons heen lijken deze varianten net als in Nederland langzaam toe te nemen.

Het RIVM volgt alle varianten die in de Nationale Kiemsurveillance gezien worden. Alle door de WHO en ECDC benoemde VOC ('variant of concern') en

VOI ('variant of interest') worden opgenomen in de tabel op de website, en – wanneer hun aandeel groot genoeg is – in de voorspellende modellen. VUM ('variant under monitoring') en andere varianten worden uitsluitend getoond wanneer daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld bij relevante internationale signalen of bij een recente stijging met impact op de modellering van verwacht aandeel van de verschillende varianten.

De toename van varianten wordt in samenwerking met Saltro ook gevolgd met variant PCR. Zie hiervoor [Varianten van het coronavirus SARS-CoV-2](#).